

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit
a Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3., večji inserati petit
vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 25. Rokopis se ne vraca.

Uredništvo in upravljanje
Ljubljana, Knaflova ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg št. 8. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. — Račun pri pošti ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

OBOROŽENA INTERVENCIJA VELESIL NA KITAJSKEM?

Vznemirjenje zaradi napredovanja komunističnih čet — Med Ameriko, Anglijo in Japonsko se vrše posvetovanja o morebitni oboroženi intervenciji — Koncentracija vojnega brodovja v kitajskih vodah

London, 14. avgusta. Po vesteh, ki prihajajo iz Kitajske, postaja položaj na Dalnjem vzhodu zaradi uspešnega prodiranja komunistične armade čimdalje bolj resen. Anglija, Amerika in Japonska s skrbjo zasledujejo razvoj dogodkov, ki vedno bolj ogrožajo njihove interese. Med diplomatskimi zastopniki vseh treh držav se vrše zadnje dni živahnna posvetovanja inizmenjave misli. Tokio, Washington in London resno razmotrovajo, ali ne bi kazalo podvzeti skupno akcijo, eventualno oboroženo intervencijo na Kitajskem, da bi se vzpostavil red in zasigurala varnost evropskih naselbin in trgovine.

Povod za to je dalo obvestilo kitajske vlade, da ne more več ščititi inozemskih državljanov, niti eksteritorialne pravice tujih diplomatskih zastopstev. V Londonu, Washingtonu in Tokiu smatrajo to za prvi znak grozčega razsula na Kitajskem, ki bi kakor zrelo jabolko padla v naročje boljševikom. To bi pomenilo najhujši udarec za Anglijo, Ameriko in Japonsko, ki so na Kitajskem interesirane ne samo politično, marče še v večji meri gospodarsko. Tudi Italija želi sodelovati pri eventualni akciji velesil, vendar pa doslej ni bila pritegnjena k posvetovanju.

Že sedaj so velesile v varstvo svojih interesov koncentrirale svoje vzhodno brodovje v kitajskih vodah. Pred Hankovom je sedaj 29 ameriških in angleških, 9 japonskih, 4 francoskih in 1 italijanske vojne ladje, ki so v strogi pripravljenosti, tako da lahko vsak hip posežejo v borbo. Velesile motivirajo to koncentracijo svojega brodovja s tem, da morajo ščititi svoje državljanje, ki so zaradi nemoči kitajskih oblasti docela brez varstva.

Komunistične čete so ponovno zavzele Čangso in so sedaj obkolile tudi že južnokitajsko mesto Kiangsi, ki je važno trgovsko središče. V mestu je le šibka posadka kitajske armade, ki ne bo mogla vzdržati komunističnega napada. Če pade tudi ta postojanka, bo komunistom odprta pot dalje na jug, ker bodo z zavzetjem Kantčaua prišli v posest važnega železniškega križišča. Evropski naseljenci so mesto že zapustili, in se zatekli dalje proti jugu.

Turško - kurdska „vojna“ v Perziji

Prva »vojna« poročila: 22 mrtvih in 11 ranjenih na turški, velike izgube na kurdske strani

Teheran, 14. avgusta. Turške čete so zasedle sedaj tudi vzhodno pobočje Ararad. kamor so se zatekli Kurdi na begu pred Turki. Glede na vojne operacije, ki se vrše na meji, je perzijska vlada poskrbela za to, da se je civilno prebivalstvo umaknilo v notranjost države. Na meji je prišlo včeraj do krvavega boja med večjimi oddelki Kurдов in turškimi četami. Kurdi so izgubili v borbi več svojih voditeljev ter so končno v

pančinem begu zapustili bojišče, a tudi turške čete so imele večje izgube. Uradno priznavajo 22 mrtvih in 11 ranjenih. V vladnih krogih zaikajo, da bi vlada prejela od Turčije poziv za skupno akcijo proti Kurdom. Zaenkrat perzijska vlada ni ukrenila še nices proti kršenju perzijsko-turške meje, bo pa, kakor se zatrjuje, poslala Društvo narodov formalni protest.

Poljski protest v Berlinu

Varsava, 14. avgusta. g. V političnih krogih se zatrjuje, da bo zunanj minister Zaleski, ki se bo jutri vrnil s svojega povozanja po Estoniji, poslal nemški vladni kabinet, v kateri bo protestiral proti zadnjem izvajanjem ministra za zasedeno ozemlje Treviranusa, kolikor se nanašajo na Poljsko.

Upor Afridov

London, 14. avgusta. g. Kakor poroča Morningpost iz Kalkute, se je še sedaj izkazalo, da so uporni Afridi pri zadnjem bombardiraju z vijačo zavedli angleške letalce. S svojimi oblikami in turbani so maskirali njivo s sladkorino pesu, česar angleški letali niso spoznali, in zmetali na prazno polje na tisoče bomb. Medtem so se Afridi zbrali na drugem mestu v neposredni bližini mesta Pešavar ter prešli v napad.

Nesreča z granato

Bratislava, 14. avgusta. d. Na artilerijskem strelčevju v Malacki, kjer so se nedavno vršili manevri topničarstva so našli trije otroci granato. Otroci so se priceliigrati z granato in razbijati po njej dokler ni eksplodirala ter raztrgalna do smrti dveh nesrečnih malčkov, dočim se tretji še bori s smrtno.

Tri težke nesreče

Ljubljana, 14. avgusta. Včeraj popoldne se je pripetila v Škofiji Luki težka nesreča, katere žrtev sta postala zidaria Jozip Štajer, star 57 let in Franc Landerholz, zaposlena pri stavbeniku Malenartu v Škofiji Luki. Delata sta na neki novi zgradbi, ko se je nemadoma podrl stavbní oder in ju pokopal pod seboj. Na nesrečna zidaria se je zrušilo vse tramovie in deske. Štajer je zadobil težke zunanje in notranje poškodbe, Landerholz pa težke zunanje in poškodbe. Oba so z rešilnim avtom prepeljali v ljubljansko bolnico. Njuno stanje je sicer resno, vendar zdravniki upajajo, da bosta okrevala.

Včeraj popoldne se je vračal posestnik France Kanc iz Dravelli po Gospodovski cesti proti domu. Blizu pivovarne Union je nemadoma začutil, da ga je v glavi zbolelo, istočasno se mu je pa tudi vila kri. Uvidel je takoj, da je ranjen, sam je naglo obrnil voz in se odpeljal v bolnico. V bolnici so ugotovili, da ga je nekdo po neprivednosti s flobertom obstril. Krogla mu je prebila lobanje in občula v glavi. Kanc so v bolnici takoj operirali. Njegovo stanje je precej resno. Kdo je bil neprivedni paglavec, ki je strejal s flobertom, dosedaj še ni znano in poizveduje za njim policija.

France Pibernik, 3-letni sinček posestnika iz Suhodola pri Kamniku, je prišel z desno roko med slamoreznico, ki mu jo je zlomila. Tudi njega so morali prepeljati v bolnico.

Nov finančni škandal v Parizu

Pariz, 14. avgusta. s. Pariška policija je razkrila nov ogromen finančni škandal. Družba za prodajo posestev, ki je bila ustanovljena nekako pred tremi leti na Rivieri je vzdruževala podružnico v Parizu, je začela z deficitom več milijonov frankov v finančne težave. Družba je imela dovojenje, da je prevzemala do zneska 5 milijonov frankov 50 odstotkov. hipotekarno osigurano blagajniške bone. Namesto določene višine, je spravila družba za 60 milijonov frankov takšnih bonov v promet, ki so kriti samo z vrednostjo posestev v izmeri 800 ha. Več bank, ki se sprejele te bone v blagajno, je vložilo tožbo.

S podmornico na Severni tečaj

Newyork, 14. avgusta. s. Polarni raziskovalec sir Hubert Wilkins, ki namernoma, karor smo že poročali, s podmornico dosegel Severni tečaj, je položil za podmornico, ki mu jo je dala na razpolago vlada, 10.000 dolarjev kavcije.

Iraški kralj gre v Pariz

Berlin, 14. avgusta. AA. Iraški kralj Fejzal je v torek odpotoval v Pariz. Kralj je o priliku svojega bivanja v Berlinu sklenil številne kupcije z nemškimi industrijskimi podjetji. Ti nakupi naj pospešijo gospodarski razvoj Iraka.

Nova Zelandija in Anglija

London, 14. avgusta. V newzelandskem parlamentu je predsednik vlade Forbes odgovoril na vprašanje o stališču vlade do predstojecje imperijalne konference. V svojem odgovoru je dejal, da želi, naj bi ostala zveza z Britanijo čim tesnejša in intimna. Mi nimamo, je nadaljeval predsednik vlade, nikakih zahtev, pa tudi ne pritožb. Na konferenci bomo sodelovali z najboljšo voljo do domovine s matere in do sestrških dominijonov. Newzelandska vlada je prepričana, da so blagostanje, varnost in prospěch vseh delov angleške zveze narodov odvisne materialno od tega, da ostanejo člani trdne zveze posameznih angleških vlad.

Razprave proti voditelju rumunskih »Železnih gardistov«

Bukarešta, 14. avgusta. g. Danes zvečer je bila razglasena razsodba v razpravi proti organizatorju protizidovske »Železne garde« Ceile Codreanu. Kakor znamo, je bil Codreanu obtožen zaradi dveh proglosov, v katerih je povlečeval atentat na državnega tajnika Ančgelesca in pozival dijake na nove atentate. Razsodba je bila oprostilna. Državno pravdinstvo je vložilo učinkovito pritožbo, zaradi česar so Codreana obdržali dalje v zaporu.

Razprave proti voditelju rumunskih »Železnih gardistov«

Sestanek Trocki - Čičerin - Lunačarski

Posvetovanja sovjetskih državnikov v Františkovi Lazni v ČSR
O čem razpravljajo, ni znano

Praga, 14. avgusta. h. Po časopisnih vesteh so sovjetski državniki Trocki, Lunačarski in Čičerin v Františkovi Lazni na zdravljenju. Listi dostavljajo, da se bo pri tej priliki vršila med njimi konferenca glede povratka Trockega v Rusijo. Kakor je vaš dopis ugotovil, so omenjeni trije državniki dejansko v omenjenem

zdravilišču, od koder je odšel Lunačarski pred tremi dnevi v Prago, kjer je obiskal razne osebnosti ter se davi zopet vrnil v Františkove Lazne. Kolikor je resnice na vesteh, da gre za povratak Trockega v Rusijo, ni mogče ugotoviti, ker so vsi trije državniki zelo rezervirani in nočjo dati nikakih izjav.

Nova doba parlamentarizma v Turčiji

Z ustanovitvijo nove stranke se je pričelo novo parlamentarno življenje — Program nove stranke

Ankara, 14. avgusta. AA V sredo je bil v narodni skupščini uveden sistem dveh strank. Bivši turški poslanec v Parizu Fethy je prijavil svojo novo liberalno stranko ter predložil vladni program. Stranka, ki jo bo podpiralo 65 poslancev narodne skupščine, zahteva v glavnem sodelovanje z evropskimi državami in tesneje zveze z Društvom narodov, dalje neomejeno svobodo tiska, znižanje davkov, splošno volilno pravico in naknadnost do zunanjega kapitala. Očvidno je Kemal pasa sankcioniral Fethyjev povratak v politiko in ustanovitev nove stranke, kar je tisk s simpatijami sprejel.

Ankara, 14. avgusta. Ustanovitev Fethyjeve stranke in njen vstop v parlamentarno življenje je izvral v političnih krogih živahen odmev. Dočim se je sprva domnevalo, da bo Kemal paša nasprotoval obnovi strankarskega življenja, je sedaj sam izjavil, da pozdravlja novo stranko in njen so-delenje v državni politiki. Kakor se zatrjuje, bo sedaj ustanovljena še tretja stranka, ki bo imela socialistični program, tako da bodo obstajale v Turčiji odselek 3 stranke in sicer Kemalova ljudska stranka, Fethyjeva liberalna in bodoča socialistična stranka.

Draginja v Ameriki

Kot posledica suše se je sedaj v vseh večjih mestih pojavila draginja — Cene so poskočile v par dneh za 20 odstotkov — Zakon proti špekulaciji

Newyork, 14. avgusta. Posledic katastrofalne suše v srednjem in južnem ameriških pokrajini ne čutijo samo prizadeti farmerji, marveč se kažejo tudi že v vseh večjih mestih. Krizo, ki je nastala na žitnem trgu, so že začeli izkoriscati razni brezvestni spekulanti, ki so začeli navajati cene tudi drugim življenskim potrebščinam. V Newyorku in ostalih večjih mestih so tekom zadnjih 3 dni poskočile cene za 20 odstotkov. Posebno se je podrobilo mleko, ki ga je tudi težko dobiti, ker je izstal skoraj ves dovoz. Farmerji so morali nameči zunanjim zidarjam krme in vode živino klati kar na debelo, drugi pa jo zopet prodajajo pod ceno. Na borzi vlada še vedno velika nesigurnost in ni skoro nobenih kupčij. Včeraj je v 14 državah dežavalo, vendar pa parurno deževje ni moglo omiliti vladajoče suše. Danes dovolne je bila sklicana konferenca guvernerjev vseh prizadetih provinc, na kateri bo predsednik Hoover obrazložil svoj načrt za omiljenje vladajoče krize. Kakor se zatrjuje, bo vlada izdala strogi zakon proti špekulaciji, da prepreči brezvestno izkoriscanje konzumentov.

Vesti iz Rusije

Moskva, 14. avg. Osrednji eksekutivni odbor burjatske republike je sklenil, da republika vstopi v novo osnovano Vzhodno sibirsko republiko.

V khivinskem gorovju so začeli izkoriscati v velikem obsegu ležišča apatita. Dosedanje izkoriscanje se je vrnilo na zelo primitiven način, z novo eksploatacijo pa mislijo doseči letno produkcijo 600 milijonov ton rude.

Otvorjena je prva zračna praga v Sibiriju za promet med Novo Sibirskom in Kuzmekovskom.

V Konstantinovu so končana dela na topilnici za cink. Tovarna je bila dovršena pred časom, ki je bil določen po delavnem programu.

V Kharbovsk je odpotoval komisija petrolejskega trusta, da prouči vprašanje graditve tovarne za destilacijo naftne na Dalnjem Vzhodu. Po programu se mora tovarna dograditi do konca leta 1931.

In Newyorka je odpotoval Kalmanovič, ki ga je sovjetska vlada poslala, da nakupi za 25 milijonov dolarjev poljedelskih strojev. Ob odhodu je komisar Kalmanovič izjavil, da Rusija zaradi mehanizacije in kolektivizacije svoje industrije še vedno rabi veliko število poljedelskih strojev.

Strašno maščevanje rumunskega seljaka

Bukarešta, 14. avgusta. g. V neki občini pri Jasyju se je kmet Magici strašno maščeval nad svojim sosedom, s katerim je živel že več let v sovraštvu. Napadel ga je na polju, ga pretepel s palico, da se je zgrudil nezavesten ter ga nato privezel na rep svojega konja. Tako privezanega je napol živega s konjem vlekel križem po polju, dokler ni pogomnoma razbit zaduh.

Sporazum češke komunistične opozicije s socialisti

Brno, 14. avgusta g. Včeraj se je vrnila skupina sejca odbora komunistične opozicije, s predsedstvom socialistično-demokratske stranke, na kateri je bilo končnojavno sklenjeno, da se bo brnska komunistična opozicija združila s socialistično-demokratsko stranko. Zaradi tega bo postal največji češkoslovaški komunistični list »Rovnost« glasilo socialistično-demokratske stranke.

Kakor znamo, so se komunisti in socialistične demokratije razšli pred več kot 10 leti. Zaradi tega razida je bila takrat socialistična demokrata stranka zelo oslabljena. Z danšnjim korakom brnskih komunist

Avgustus Muir:

73

Krog zločinov

Roman

Bilo je preveč temno, nisem ga videl. Avtomobil se je kmalu ustavil. Izstopila sta in odšla v gozd. Vrnili sem se torej, da povem gospodu Sternholdu.

Ponovite to, — je dejal Caspian. — Zakaj sta izstopila in krenila v gozd?

Stari Kemp je znova zmajal z glavo.

Tega nisem razumel. Zato sem se vrnil, da povem gospodu Sternholdu.

Ali mi lahko pokažete kraj, kjer se je avtomobil ustavil? Tudi jaz tega ne razumem. Ali ni bila slučajno z njo sloka ženska visoke postave?

Ne videl sem samo moškega.

Stari Kemp je stopil po cesti za vrvanljeno postavo profesorja Caspiana in se ustavil na kraju, kjer se je bil ustavil avtomobil. Pokazal je na zaraščeno stezo, vodečo s ceste v gozd.

Če se ne motim, sta krenila po tej stezi, toda za njima nisem šel. Vrnili sem se h gospodu Sternholdu. Kaj nisem ravnal prav? Povejte mi, mar nisem ravnal prav?

Caspian je odrnil starca in hitel po stezi v gozd.

Čemu bi hodila sem? — je vprašal bolj samega sebe nego starca, stojajočega za njim. V tej smeri ni nobene hiše. Elmbridge Hall je na nasprotni strani. — Obrnil se je, pogledal nezupljivo starega Kempa in nadaljeval svojo pot.

Kmalu sta zagledala črne stebre mazvoleja rodbine Abbot na trati srednje gozda.

To je pust kraj, — je zamrmljal Caspian. — Vrniva se. Morali ste se zmotiti, Kemp.

Zadnjic je se ozrl. Za želesno mrežo, ki je zapiral vhod v mazvolej, so bili starci nagrobni kamni, pod njimi pa grobovi ustanovnikov rodbine Abbot. Vsa trata je bila poraščena s plevelom in grmovjem. Napotiti se dalje v gozd bi pomemblo zaboljeti.

Vrniva se domov, — je dejal Caspian, potem pa je naenkrat pogledal v sklopu. V platu so se poznali sledovi ženske čeveljčke.

Pripognil se je, da si ogleda stopinje ob blizu, potem pa je šel previdno naprej. Zagledal je nove stopinje, nove podrobnosti, ki so ga presenetile. Na kamnitih ploščah pod mrežastimi vrti so ležali drobni opilki. Vrata so bila siloma zapuščena in sicer nedavno, kajti veter in dež bi bila sicer odnesla te sledove.

Profesor Caspian se je vrvanljal in poklical starega Kempa, ki je še vedno stal na stezi. A za njim je odgovoril na klic izpod vrat grobnice slaboten glas.

Sladke sanje

Tri ure pozneje je drvela elegantna ženska po glavnem cesti skozi Epping Forest, proti severnemu londonskemu

predmetiju. Blatniki so bili sivi od prahu, kajti avtomobil je prihajal iz Birminghama — celih sto milij — in vozil je od ranega jutra.

V avtomobilu se jedel mož srednjih let, izrazitih potez na obrazu, visokega, ozkega čela in sivih, bistrih oči, ticečih globoko pod gostimi obrvimi. Redki Judje, ki so videli zaprašeni avtomobil, so poznali oddišnega učenjaka, katerega predavanje je vzbudilo prejšnji večer splošno zanimanje znanstvenega in trgovskega sveta.

Njegovo sliko so prinesli skoro vsemi in v popularnejših organih tiska so veliki naslovi ozanjali, da javnost nestropno pričakuje avtoritativne izjive o novem odkritju sublimacije prenoga, katerega se je profesor Caspian v svojem predavanju samo mimogrede dotaknil. V uvodniku nekega lista je bilo rečeno, da ostane to predavanje v ospredujščem angleške znanosti.

Avtoritativna izjava? Dobejo, — je je zamrmljal profesor Caspian smeje. — Morda jo dobre še prej nego pričakujejo.

Odložil je novine in se obrnil k svoji sosedki.

Ona je spala. Bila je naslonjena nazaj, njeni sloki telo je bilo onemogočeno. Glava magnjenja na stran, a temni kodri so ji štrleli izpod klobuka. Dolgi, črni kodri so počivali na njenih blelidih liceh, da so se zdela še bolj blede. Njeni zobjki so bili beli ko sneg, ročica, počivajoča na sedežu, se je z nežno kožo in skrbno negovalnimi nohti kar sama ponujala, da bi jo človek pobožal in poljubil.

Profesor Caspian se je sklonil k njej in se nasljal ob pogledu na njo. Ni se pa dalog ugotoviti, ali mu je tako všeč njeni lepoti ali kaj drugega. Njegov obraz je ostal neizpremenjen. Dekle se je zganil in odprlo oči.

— Je vam zdaj odleglo? — jo je vprašal Caspian prijazno.

— Hvala, počutim se mnogo bolje. — Molly Langtonova se je vrvanljala in ozrla. — Saj bom kmalu v Londonu, je li?

— Spali ste vso pot iz High Lodge in to me zelo veseli.

Topla kava jo je okrepčala in ko si je malo odpocila pri zakurjeni peči, je izjavila, da je pripravljena nadaljevati pot do Londona.

— Ubogo dete, prestali ste strašno izkušnjo, — je dejal Caspian. — Dolžim samega sebe. Zupali ste mi svojo usodo, pa sem mislil, da sem storil že vse za vašo varnost. Bojim se pa, da sem podcenjeval moč vaših sovražnikov.

Molly je povesila oči.

— Kaj sem pa storila, da imam sovražnike? Ali mislite onega moža, ki je bil aretiran — Johna Warnerja ...

Član Vodnikove družbe, ali si že pridobil enega novega člana?

Nad 30 let izkušnja v gradnji motociklov, Preko 100 svetovnih rekordov v letu 1929

Nešteti uspehi pri svetovnih konkurencah v vseh delih sveta dokazujojo, da so AJS motorna kolesa konstrukcijsko na višku in prvem mestu. Brezkonkurenčne cene!

Generalno zastopstvo: O. ŽUŽEK, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 11

Rojaki v Ameriki:

Naznjam Vam, da je prevzela veletvrdka "Sanitol Chemical Products Co." New York City, 286 Fifth Avenue gen. depot od nas proizvajalnega zdravilnega čaja „Planinka“, ki kakor znano čisti in obnavja kri ter izborno učinkuje proti slabim prebavam. Interesenti, obrnite se po brezplačne informacije na gori imenovanu veleprodajijo, ali pa direktno

na proizvajalca: Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.

Za stavbe

vsakovrstni sub tesan in zagan les, ladijska tla ceno od daja Fran Šuster, Dolenska cesta, telefon 2424. 60/T

MODROCE

ia afrik močno blago Dm 240.— spodne modroce, mreže, posteljne odelje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Marijan trg 2 Zahtevajte vzorce! 29/T

Zastopnike(ce)

za vse večje kraje sprejme Narodna štedionica i založni zavod d. d. Filijala Beograd, Kralja Milana ul. 13/I. Sigurne mesečni zasluzek najmanje Dm 4500.— Želi se kapitala Dm 1200.— 68/T

Uradnik

večleten pisarnovodja v odv. pisarni in trg. podjetju, perfekten slov., nemški in srbo-hrv. korespondent, knjigovodja, stenograf, strojepisec ite službe. Ponudbe pod »Perfekten na upravo» Slov. Narodna. 2218

Čez štiri leta bo vojna?

Izkuljen nemški vohun je prepričan, da je nova vojna na pragu

Pisatelj Heinz Ecke je izdal v založništvu Vilhelma Goldmanna v Leipzigu knjigo, v kateri pripovedujejo štiri aktivni vohuni Nemčije, Anglije, Francije in sovjetske Rusije o sozdobni mednarodni vohunski službi. V tej knjigi, ki ni posebno senzacionalna, so najbolj zanimivi oni odstavki, v katerih je govorja o anonimnem nemškem vohunu. Mož je bil že pred vojno v službi poročevalskega oddelka berlinskega vojnega ministrstva, med vojno je bil dodeljen nemškemu generalnemu štabu in na njegovem poselje je posloval v neki neutralni državi, zdaj je pa zopet v službi nemškega vohunsko vojnega ministrstva. Zelo trezno opisuje preizkušeni nemški vohun sedanjo vohunsko službo in prav, da po njegovem mnenju in izkušnjah ni nobene razlike med agilnim vohunstvom zdaj in leta 1910, torej 4 leta pred začetkom svetovne vojne. Mož trdi, da so že zdaj vidni prvi boji med diplomati in generalnimi štabi poedinih držav. Tekmovanje vohunov se je pričelo. Vsaka vladava pričakuje od svojih vohunov, da ji preskrbe čim zanesljivejše informacije o armada in morebitnih vojnih pripravah tujih držav. Povsed se vidi, da gre za zelo važne državne interese. Nemški vohun sam trdi, da dela, ki ga mora opravljati zdaj, ni mogoče primerjati z njegovim predvojnim delovanjem in da se zahteva od vohuna zdaj mnogo več, kakor v prejšnjih časih.

Cimboli se približujemo bodoči vojni, tem težje in nevarnejše je delo vohunov. Iz delovanja poedinih vohunskih oddelkov v evropskih državah sklepajo izkušeni nemški vohun, da je nova vojna na pragu. Zanimiva je tudi njegova sodba o vohunskem delovanju evropskih velesil. Pri tem je pa treba upoštevati, da je mož kot Nemec precej pristranski. Med drugim trdi, da so začeli poedinji generalni štabi svoje vohunsko delovanje zopet širiti, ko je prišla v drugi polovici leta 1927 v Angliji na krmilo zopet konzervativna vladina in ko se je v Franciji Poinearev posrečilo stabilizirati valuto. Anglija je organizirala posebno vohunsko službo v sovjetski Rusiji, pa tudi poedinji evropskih držav ni prezrla. Velik napredok francoškega militarizma, zlasti pa vedno boljša tehnična oprema francoške armade, je začela Anglijo vznemirjati. Letos je angleška vohunsko služba v Franciji že tako agilna, da je začela francoško javnost energično protestirati proti njej. Pod drugo Macdonaldovo vlado se angleška vohunsko služba v tujih državah bistveno ni izpremenila. Angleško zunanje ministrstvo sicer o tem neče ničesar videti, toda evropska javnost ni tako naivna, da bi se dela preselepti. Kdor je količaj informiran o delovanju angleških poslanštev in

konzulatov, mora priznati, da deluje angleška vohunsko služba s polno pravo. To velja zlasti za Francijo, Nemčijo in Italijo. V Varšavi in v okolici mesta se počutijo angleški vohuni kaže doma. Zadnje čase je razširilo angleško vohunstvo svoje mreže tudi na Prago, Bukarešto, Angoro, Dunaj in Balkan, kjer ima posebno pisarno. Vse to se pa dela tako, da bi imela angleška vlada v kritičnem trenutku čiste roke.

Francija je pričela svoje vohunsko delovanje l. 1927 zlasti v Nemčiji in Italiji. Ko so se pričela pogajanja o izpraznitvi Porenja, je bila vohunská centrala v Mainzu prenešena deloma v Švico, deloma pa na Holandsko. Francoska vohunsko služba proti sovjetski Rusiji ima centralo v Varšavi. Na Danskem, Švedskem in Češkoslovenskem ima Francija poleg svoje normalne vohunske službe še posebne agente proti Nemčiji. Na podlagi političnih pogodb ima Francija najbolj utrjene pozicije na Poljskem, zadnje čase si pa utrjuje položaj tudi v Jugoslaviji, obenam pa podpira Bukarešto proti Italiji in sovjetski Rusiji. Iz tega si že lahko ustvarimo približno sliko bodoče vojne. Poljska postane francoška žrtve in se bo moralna braniti na dve strani. Glavni vzhod bodoče vojne pa leži v Sredozemskem morju, na katerem so interesirane Italija, Jugoslavija in Francija. Francija se pa dobro zaveda, da ji bo v sedanjem položaju težko boriti se istočasno na suhem in na morju. Mussolinijeva politika v srednji Evropi dela Francozom hude preglavice.

Kako kradejo

Ing. Tadeus Perkitny je objavil v nekem poljskem listu zanimivo razpravo o tem, kako se na svetu krade. Mož je prepotoval skoraj ves svet in zanimal se je, kako tudi pri poedinih narodih kradejo.

Če pusti človek v indijski džungli hišo na stežaj odprt, kakor je navada, najde vse v nji nedotaknjeno, čeprav se vrne vse čez mesec dni. Če storiti to med črnici Suaheli, ki so deloma že civilizirani na evropski način, ne bo našel čez mesec dni zrcala na steni ali noža na mizi. Utegne se mu tudi pripetiti, da mu puste zamorci prazno steklenico, v kateri je imel pripravljeno pivo za žejo. Če pozabimo zakleniti stanovanje kje na Švedskem ali Norveškem, izgine morda v enem mesecu denar, ležeč na mizi. Če pusti človek stanovanje odprt v Franciji, najde čez teden dni prazno celo oklopno blagajno. Na Španskem mu izgine že v 3 dneh ura in druge manjše stvari poleg posode, na Češkoslovenskem najde že drugi dan gole stene, pa tudi polomljeno pohištvo, na Poljskem pa najde že čez

eno uro vse stanovanje prebrskano in polomljeno vse, kar se da zlomi.

Res je, da se krade povsod in vse, toda tatoči ne poslujejo povsod enako. Samo divji narodi tativi ne poznajo. Američan se enkrat v življenu temeljito pripravi na roparski napad, openi vagon z dolari in živiti potem pošteno do smrti. Francovi vloži enkrat v petih letih v blagajno in ukrade toliko denarja, da je preskrbljen do prihodnjega vloža. Španci napade trgovca na samotnem kraju, potem pa hodi ponosno in samozavestno, kakor da se ni zgodi. Da bi si pa žene kradle dan za dnem perilo, ki se suši, da bi si sošede kradli kokoši iz kurnikov, da bi otroci lomili veja z jablan in da bi ne bilo varno nič, kar ni na debeli verigi, to je tipično poljska lastnost.

Ženske po pet meric školjk

Dr. Hortense Powdermakerjeva iz Združenih držav se peča z antropologijo in je preživelu nedavno 10 mesecev na Novi Guineji. O ondotnih prebivalcih pripoveduje zanimive redi. Ona je bila prva ženska, katero so domačini videli. Zavidali so ji, da ima črna obleko, kajti sami nosijo samo nekakšne predpasnike čez pas. To pleme je bilo pred dobrimi 30 leti še ljudi žurški. Zdaj so pa to pohlevni ljudje in Američanki niso storili nič hudega. Nihjivo naklonjenost si je pridobila z znamenitom trikom iz ameriških volitev — s poljubljajanjem otrok. Kmalu so jo imeli tako radi, da se ji ni bilo treba ničesar dati. Po toku je hodiла s svojim psičkom, ročno lekarno, tobakom in žogami, katere je dajala domačinom.

Po povratku v domovino je predvala v Newyorku o svojih doživljajih. Na Novi Guineji so vojne na dnevnejem redu. Domučini se spominjajo z orožjem v rokah večinoma zaradi žensk in prasičev. Če sošed se radi spominja na prejšnji časov, ko so premagane nasprotnike pohrustali. Pravijo, da so bili to zlati časi. Ženske so na Novi Guineji poceni. Če je še tako lepa, stane samo 5 meric školjk. Zakonska zvezda se razdare tako, da žena možu vrne školjke. Mož ima lahko več žen in tudi žena več mož, toda mnogočenstvo in mnogočenstvo ne sme biti v eni rodinbi. Mož sme imeti poleg žene tudi več ljubic, žena pa ljubčkov. Mož ne sme govoriti s svojo taščo, o njih sploh ne sme javno govoriti, niti stopiti v hišo, kjer se tašča mudi. Otočani nimajo pojma o času, njihova razdelitev časa se ravna po luni.

LJUBEZNIVOST.

Gost: »Noj bi hotel biti, da bi mogel pojesti ta trdi biftek.« — Natakarica: »Tudi jaz bi rada videla, da se spremeni v noja.